

සමුද්‍ර රැස්වීමේ දී රුසියාව සහ චීනය එක්සත් ජනපද මිසයිල ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙල හෙලා දැකීය

Russia, China denounce US missile shield at summit meeting

ඇලෙක්ස් ලැන්ටියර් විසිනි
2008 මැයි 24

කසාක්ස්ථානයෙහි එක් දින නතර විමකින් අනතුරුව රුසියානු ජනාධිපති ද්මිත්‍රි මෙඩ්වෙඩෙව් ඊයේ දෙදින සංචාරයක් සඳහා බෙයිජිං නුවරට ලඟා විය. මෙය වනාහි මාර්තු වේ දී ඔහු ජනාධිපතිවරයා ලෙස තේරී පත් වීමෙන් අනතුරුව සිදු කරන පළමු විදේශ සංචාරය යි. බෙයිජිං නුවරට පැමිණි වහා ම, ඔහු එක්සත් ජනපද මිසයිල ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙලක් පිලිබඳ සැලසුම් හෙලා දැකීමත් වීන ජනාධිපති හියු ජින්ට්ටෝ සමග ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශයක් නිකුත් කළේ ය. කෙසේ වුව ද, එක්සත් ජනපද මිලිටරිය කෙරෙහි ඇති බියෙන් බල ගැන්වුණු මේ එකමුතුකම ආර්ථික කාරණා මත වූ වඩා සැලකිය යුතු මට්ටමේ සහයෝගිතාවක් කරා වහා ම තුඩු දුන්නේ නො වේ.

සැලසුම් කෙරී ඇති එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටික මිසයිල ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙල වනාහි, එක්සත් ජනපදය හෝ එහි යුරෝපා මිත්‍ර පාක්ෂිකයන් එල්ල කොට විදිනු ලබන න්‍යෂ්ටික මිසයිල සොයා ගෙන ඒවාට පහර දී බිම හෙලීම ඉලක්ක කර ගත්, ගුවන් කඳවුරු සහ ආරක්ෂක උපාංගවලින් යුක්ත සංකීර්ණ පද්ධතියකි. එය තව මත් පවතින්නේ සැලසුම් කිරීමේ මුල් අදියරවල වන අතර, එය ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙලක් ලෙස ඵලදායක වනු ඇතැයි යන්න සම්බන්ධයෙන් දැනට අදහසක් නැත. කෙසේ වුව ද, එය යම් දිනක ඵලදායී තත්ත්වයට පත් වීමට ඉඩකඩ ඇත්තේ ය යන්න ගැන එක්සත් ජනපදයේ විභව ඵදිරිවාදීන් සිහි තබා ගැනීම අනිවාර්ය ය; එමෙන් ම, රුසියාව ආසන්නයේ පිහිටි නැගෙනහිර යුරෝපා රටවල් තුල (උදාහරණයක් ලෙස, පෝලන්තය, චෙක් සමූහාන්ඩුව) ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙලේ කඳවුරුවලින් බොහොමයක් ස්ථානගත කිරීමට එක්සත් ජනපදය සැලසුම් කිරීමත් සමගින්, මිසයිල ආරක්ෂක වැඩපිලිවෙල එක්සත් ජනපද-රුසියානු සබඳතාවන්හි ඇති වන්නා වූ ආතතීන්ගේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් බවට පත් වී තිබේ.

හියු සහ මෙඩ්වෙඩෙව් නිකුත් කල ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශය මෙසේ කියා සිටියේ ය:

“මිසයිල ආරක්ෂක පද්ධති ලෝකයේ නිශ්චිත කලාප තුල පිහිටුවීම ද ඇතුලුව ගෝලීය මිසයිල ආරක්ෂක පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම හෝ එවන් සහයෝගිතාවක්

සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම මගින් මූලෝපායාත්මක සමබරතාව සහ ස්ථාවරත්වය සඳහා සහායක් නොලැබෙන බවත් අවි පාලනය සහ න්‍යෂ්ටික අවි ප්‍රවර්ධනය වැලැක්වීමේ ක්‍රියා දාමය සඳහා දැරෙන ජාත්‍යන්තර ප්‍රයත්නයන්ට හානි වන බවත් දෙපාර්ශ්වය විශ්වාස කරයි.”

ආනුභාව සම්පන්න එක්සත් ජනපද ප්‍රතිපත්ති සඟරාවක් වූ ෆෝරින් එෆේස්ටිව් 2006 මාර්තු වේ පල වූ විශ්ලේෂනයක දී රුසියාවේ සහ චීනයේ උත්සුකතාවට යටත් පවත්නා හේතුකාරණා සමහරක් ඇගවුම් කෙරුනි. “එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටිකමය ආධිපත්‍යයේ නැගීම” යන මැයෙන් යුතු ලිපියක දී කෙයිර් ලයිබර් සහ ඩැරිල් ප්‍රෙස් සඳහන් කළේ - සෝවියට් සමාජවාදී සමූහාන්ඩු සංගමයේ බිඳ වැටීමෙන් අනතුරුව සිදු වූ රුසියානු න්‍යෂ්ටික අවි බලයේ පිරිහීම සහ චීන න්‍යෂ්ටික ආයුධවල සාපේක්ෂ ප්‍රාථමික ස්වභාවය හේතු කොට ගෙන - ඔවුන්ගේ න්‍යෂ්ටික ආයුධ සියල්ල විනාශ කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටික ආයුධ ගබඩාවෙන් කොටසක් යොදා ගෙන, යටත් වීම සඳහා රුසියාවට සහ චීනයට බල කිරීමට ප්‍රමාණවත් තරම් එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටික ආයුධ ඉතිරි කර තබා ගැනීම මගින්, එම බලවතුන් දෙදෙනාට ම එරෙහි න්‍යෂ්ටික යුද්ධයක් දියත් කොට ජය ගත හැකි යැයි එක්සත් ජනපද මිලිටරි සැලසුම්කරුවන් ඒ වන විට විශ්වාස කල බව යි.

ඉහල පෙළේ එක්සත් ජනපද මූලෝපායඥයන් විසින් අපේක්ෂා සහගතව සුදානම් කරනු ලබන මහා සාතනවලින් සමන්විත මේ වියරු සහගත වූත් භයංකර වූත් ලෝකය තුල එක්සත් ජනපද මිසයිල ආරක්ෂක පද්ධතිය අර්ථහාරී කාර්ය භාරයක් ඉටු කිරීමට ඉඩ තිබේ.

ලයිබර් සහ ප්‍රෙස් මෙසේ ලියයි: “එක්සත් ජනපදය සැබවින් ම යොදා ගැනීමට ඉඩ ඇති මිසයිල ආරක්ෂකවල වර්ගය මූලිකව ම වැදගත් වනු ඇත්තේ, ආරක්ෂණවාදී සන්දර්භයක දී නො ව ආක්‍රමනකාරී සන්දර්භයක දී ය -- තනි ආරක්ෂකයක් ලෙස නො ව එක්සත් ජනපදයට පලමු පහර එල්ල කිරීමට ඇති හැකියාවට අතිරේකයක් ලෙස ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

රුසියාවට (හෝ චීනයට) එරෙහිව එක්සත් ජනපදය න්‍යෂ්ටික ප්‍රහාරයක් එල්ල කල හොත්, ඉලක්ක කර ගන්නා ලද රටට (ඔවුන් සතුව කවරාකාර හෝ ආයුධ ගබඩාවක් පැවතුනත්) ඉතිරි වනු ඇත්තේ ඉතා කුඩා ආයුධ ගබඩාවක් පමණකි. එම තත්ත්වයේ දී, චීනයට පත් කරන ලද සතුරා සතුව ඉතිරිව පවතිනු ඇත්තේ යුද ශීර්ෂ සහ උපායාත්මක පියවරයන් කීපයක් පමණක් නිසා, සාපේක්ෂ වශයෙන් ගත් විට සාමාන්‍ය මට්ටමේ හෝ අකාර්යක්ෂම මිසයිල ආරක්ෂක පද්ධතියක් වුව ද කවරාකාර හෝ පලි ගැනීමේ ප්‍රහාරයකට එරෙහිව ආරක්ෂා වීම සඳහා හොඳින් ම සැහෙනු ඇත.”

මැද පෙරදිග මිලිටරිමය වශයෙන් යටත් කර ගැනීම හා පාලනය කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපදය විසින් දරනු ලබන ප්‍රයත්නයන්හි අතිමහත් විනාශකාරීත්වය මගින් මුදා හරින ලද ආතතීන් මධ්‍යයේ එබඳු සැලසුම් ජාත්‍යන්තර දේශපාලනය සම්බන්ධයෙන් බිහිසුනු අදාලත්වයක් අත් කර ගෙන තිබේ.

2001 දී, රුසියාව, චීනය, සහ කසාක්ස්ථානය, උස්බෙකිස්ථානය, තජිකිස්ථානය හා කිර්ගිස්ථානය යන මධ්‍යම ආසියානු රටවල් අඩංගු කර ගනිමින් රුසියාව සහ චීනය එක්ව ෂැංහයි සහයෝගිතා සංවිධානය (එස්සීඕ) ගොඩ නැගුවේ ය. 2001 සැප්තැම්බර් 11 දා ක්‍රස්තවාදී ප්‍රහාරවලින් අනතුරුව මධ්‍යම ආසියාවෙහි පිහිටුවන ලද එක්සත් ජනපද මිලිටරි කඳවුරුවලින් බොහොමයක් ඉවත් කර ගැනීම සඳහා 2005 දී එස්සීඕව සාර්ථක බලපෑමක් කලේ ය. 2007 දී එය වයඹදිග චීනයෙහි සහ අසල්වැසි රුසියානු කලාපවල ඒකාබද්ධ මිලිටරි අභ්‍යාස පැවැත්වී ය.

එබඳු ආතතීන් උත්සන්න කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉරානයට එරෙහි එක්සත් ජනපද යුද තර්ජන ව්‍යාපාරය ප්‍රධාන වැඩ කොටසක් ඉටු කොට තිබේ. 2007 ඔක්තෝබරයේ දී, එවක රුසියානු ජනාධිපතිවරයා වූ විලැඩ්මිර් පුටින් ඉරානයට සංචාරය කොට, ඉරානය සහ කැස්පියන් මුහුදට යාබද අනෙකුත් රටවල් සමග ගනුදෙනු කිරීමේ දී “බලය යෙදීම මෙන් ම විය හැකියාවක් ලෙස බලය යෙදීම පිලිබඳව සඳහන් කිරීම ද” ප්‍රතික්ෂේප කලේ ය. ඉරානයේ පවතින බව කියනු ලබන න්‍යෂ්ටික ආයුධ වැඩ සටහන “තුන් වන ලෝක යුද්ධය” සඳහා පූරකයක් වනු ඇතැයි තර්ජනය කරමින් එක්සත් ජනපද ජනාධිපති බුෂ් ඊට පිලිතුරු දුනි.

එක්සත් ජනපද මිලිටරි ප්‍රතිපත්තිය පිලිබඳව චීනයේ සහ රුසියාවේ පොදු ස්ථාවරය ආර්ථික සහ වාණිජ කාරණා පිලිබඳ එකඟතාවන් කරා පුළුල් වී ගියේ නැත.

මෙඩ්වෙඩෙව්ගේ ගමන සඳහා සුදානම් වන කාලය තුළ දී, වෙලෙඳ ගිවිසුම් තහවුරු කර ගැනීමට ඉඩ ඇති බවට රුසියානු නිලධාරියෝ ඉඟි කලහ. ඩොලර් බිලියන 1ක් වටිනා යුරේනියම් බලගැන්වීමේ පද්ධතියක් අලෙවි කරනු පිනිස රුසියාව ගිවිසුමකට අත්සන් තබනු ඇතැයි

රොසැටොම් නමැති රුසියානු රාජ්‍ය පරමානුක බලශක්ති ආයතනයේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියා වන සර්ජි කිරියෙන්කෝ පැවසී ය. සැලසුම් කොට ඇති නැගෙනහිර සයිබීරියානු-ශාන්තිකර සාගර (ඊඑස්පීඕ) තෙල් නල මාර්ගය මගින් ප්‍රවාහනය කෙරෙන බොර තෙල්වල මිල ගනන් නියම කිරීම සම්බන්ධයෙන් රොස්තෙක්ට් නමැති රුසියානු තෙල් සමාගම සහ චීන ජාතික ඛනිජ තෙල් සංස්ථාව “මූලික ගිවිසුමකට” එලඹ ඇතැයි මැයි 22 වන දා මෙඩ්වෙඩෙව් චීන රාජ්‍ය ජනමාධ්‍යවලට පැවසී ය. කෙසේ වුව ද, මෙය ලියන අවස්ථාව වන විටත්, සමුද්‍රවේ දී කිසිදු ප්‍රධාන ගනයේ ආර්ථික මූල පිරිමක් පිලිබඳව නිවේදනය වී නැත.

ඊඑස්පීඕ තෙල් නල මාර්ගය, මැන්චූරියාවෙහි ඩැකිංහි පිහිටි චීන කාර්මික මධ්‍යස්ථානය දක්වා දකුණු දෙසට විහිදෙන ශාඛා නල මාර්ගයක් ද සහිතව, ඉර්කුට්ස්ක් කලාපයේ සිට නකෝද්කාහි පිහිටි රුසියාවේ ශාන්තිකර සාගර වරායට රුසියානු තෙල් ප්‍රවාහනය කරනු ඇත. සැලකිල්ලට ලක් වෙමින් පවතින තවත් නල මාර්ගයක් වන අල්තායි ගැස් නල මාර්ගය බටහිර සයිබීරියාවේ පිහිටි නඩ්මි සහ උරෙන්ගෝයිහි සිට වයඹදිග චීනයේ ෂින්ජියෑන් ස්වයං පාලන කලාපයේ පිහිටි ලුනාන් වෙත රුසියාවේ ස්වාභාවික ගැස් බෙදා හරිනු ඇත. ලුනාන්හි සිට එය යැංසි ගංගා ඩෙල්ටාවේ, විශේෂයෙන් ම ෂැංහයිහි. පිහිටි කාර්මික මධ්‍යස්ථාන කරා ස්වාභාවික ගැස් බෙදා හැරෙන චීන බටහිර-නැගෙනහිර ගැස් නල මාර්ගයට සම්බන්ධ කෙරෙනු ඇත.

රුසියානු තෙල් ධන සම්පත්වල උත්පාතයක් චීනයෙන් මහා පරිමානයේ ආයාත, විශේෂයෙන් ම මෝටර් රථ සහ පාරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ වැනි මධ්‍යම ගනයේ තාක්ෂණික භාණ්ඩ, ආකර්ෂනය කර ගැනීමක් සමග, මෑත වසරවල දී රුසියාව සහ චීනය අතර වෙලෙඳ සබඳතා සීඝ්‍රයෙන් වැඩි දියුණු වී තිබේ. පෙට්‍රෝලියම් රසායනික සහ දැව රුසියාවේ ප්‍රධාන නිර්පාතයන් වන තතු යටතේ, 1996 දී පැවති ඩොලර් බිලියන 7හි සහ 2006 දී පැවති ඩොලර් බිලියන 33.4හි සිට 2007 වන විට ඩොලර් බිලියන 48ක් දක්වා වෙලෙඳාම වැඩි දියුණු වී තිබේ. 2010 වන විට වෙලෙඳාම ඩොලර් බිලියන 80ක් දක්වා ඉහල නැංවීමට රුසියාව සහ චීනය බලාපොරොත්තු වේ. සෝවියට් සමාජවාදී සමූහාන්ඩු සංගමය විසුරුවා හැරීම මධ්‍යයේ සෝවියට් කර්මාන්ත බිඳ වැටීමෙන් අනතුරුව රුසියාව මුහුණ දී සිටින ආර්ථික දුබලතා පිලිබිඹු කරමින් චීනය සමග රුසියාවේ වෙලෙඳ ශේෂයේ හිඟය ඩොලර් බිලියන 8.8 දක්වා ළඟා වී ඇත.

මෙම හිඟය සැලකිය යුතු දේශපාලන ආතතීන්ට තුඩු දෙයි. මෙඩ්වෙඩෙව් මෙසේ අදහස් දක්වමින් රුසියානු ගුවන් යානා සහ අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණය මිල දී ගන්නා ලෙස චීනයට පීඩනය යෙදී ය: “අපගේ කර්තව්‍යය වෙන්තෙ හුදෙක් (රුසියාව සහ චීනය අතර)

වෙලෙඳාමේ මුලු වටිනාකම ඉහල නංවන එක විතරක් නෙවි. ඒක සර්වශුභවාදී තත්ත්වයට පත් කරන එකක් අපේ කර්තව්‍යයක්.” රුසියානු තෙල් සහ ගෑස් වෙනුවෙන් චීනය ඉහල මිල ගනන් ගෙවිය යුතු යැයි රුසියාව කරන අවධාරනය හේතුවෙන් බලශක්ති නල මාර්ග පිලිබඳ ගනුදෙනු මේ වන තෙක් බොහෝ දුරට අවහිර වී පවතී.

මධ්‍යම ආසියාවේ, විශේෂයෙන් ම පොහොසත් ම පෙට්‍රෝලියම් රසායනික නිධි පවත්නා කසාක්ස්ථානයේ සහ ටර්ක්මේනිස්ථානයේ පිහිටි පෙට්‍රෝලියම් රසායනික සම්පත් වෙත ප්‍රවේශය ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් රුසියාව සහ චීනය අතර තරගයක් වර්ධනය වී තිබේ. විශේෂයෙන් ම පැරනි සෝවියට් නල මාර්ග ජාලය හරහා රුසියාව ඔස්සේ තමන්ගේ නිෂ්පාදන නිර්‍යාත කිරීමට හුරු පුරුදු වී සිටින මේ රටවල්වලින් සෘජුව ම බලශක්තිය මිල දී ගැනීම සඳහා චීනය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පෙරට ගොස් තිබේ. 2003 දී කසාක්ස්ථානය චීනයට සම්බන්ධ කරන තෙල් නල මාර්ගයක් ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයට පත් වූ අතර, 2007 අගෝස්තු වේ දී ටර්ක්මේනිස්ථාන-චීන නල මාර්ගය ඉදි කිරීමට පටන් ගැනුණි.

බෙයිජිං නුවරට පැමිණීමට කලින් දා, කසාක්ස්ථාන ජනාධිපති නූර්සුල්තාන් නසාර්බයෙව් සමග එක් දින හමුවක් සඳහා මෙඩ්වෙඩෙව් නව කසාක්ස්ථාන අගනුවර වූ අස්තානාහි නතර විය. රුසියාවට විරුද්ධව යමින් තේටෝ සංවිධානයෙන් අවි මිල දී ගැනීමට ඇති හැකියාව පිලිබඳව මෑත දී සඳහන් කොට ඇති නසාර්බයෙව්, වඩා හොඳ කේවෙලකට යාම උදෙසා මෙඩ්වෙඩෙව් වෙත පීඩනය යෙදීමට උත්සුක වූවෙකු පිලිබඳ හැඟීමක් ඇති කලේ ය.

නසාර්බයෙව් “රුසියාව බලගතු ආර්ථික දිරි ගැන්වීම් සැපයීමට අසමත් වුව හොත් චීනා තමන්ගේ විරාගත මිතුරාගෙන් කැඩී වෙන් වීමට තමන්ට අදහසක් නැතැයි කීවේ ය” යි රොයිටර් පුවත් ඒජන්සිය ලිවී ය. “අපගේ නල මාර්ගත් ඒවට සම්බන්ධ අනෙකුත් සියලු කටයුතුත් හරහා අපි රුසියාව මග හැර යන්න උත්සාහ දරමින් සිටිනවා ය කියල අපට කියල තියෙනවා. අපිට ඒ වගේ සැලසුම් නැහැ.... ප්‍රතිලාභ ගැනත් තමන්ගේ නල මාර්ග අතුරුන්ගේ මොන මංපෙත් ඔස්සේ ද කියන එක ගැනත් හැම රට ම හිතල බලන්න ඕන.” රුසියාවේ “ග්ලෝනාස්” ගෝලීය පිහිටුම සෙවීමේ පද්ධතිය හවුලේ භාවිතයට ගැනීම පිලිබඳවත් රසායනික කර්මාන්ත ශාලා ගොඩ නැගීමේ දී සහයෝගී වන ආකාරය ගැනත් ජනාධිපතිවරු දෙදෙනා සාකච්ඡා කලහ.

කොමෙර්සන්ත් නමැති මූල්‍ය කටයුතු පිලිබඳ රුසියානු පුවත්පතට අනුව, බෝල්කන් ප්‍රදේශය තුල රුසියාවේ පිටුබලය ලැබෙන බර්ගාස්-ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රෝපොලි නල මාර්ගය ගොඩ නැගීම සඳහා උදව් දීමට ද නසාර්බයෙව් එකඟ විය. කලු මුහුදු සහ මධ්‍යධරණී මුහුදු සම්බන්ධ කරන බොස්ෆෝරස් සහ ඩාර්ඩනෙල්ස් යන පටු ජල මාර්ග මග හරිමින් ඒවා අද්දරින් ඇතිරෙනු ඇති මෙම නල මාර්ගය යුරෝපය දෙසට රුසියානු සහ මධ්‍යම ආසියානු පෙට්‍රෝලියම් රසායනික නිර්‍යාත කිරීමට උදව් වනු ඇත. එය එක්සත් ජනපදයේ ආධාර ඇතිව ගොඩ නැගෙන ඇල්බේනියානු මැසිඩෝනියානු බල්ගේරියානු තෙල් සංස්ථා (ඒඑම්බීම්) නල මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සමග තරග වදිනු ඇත.